

strany žádati ani vyhotovení nástinu kupní smlouvy (srov. rozh. č. 6692). Tato okolnost sama stačila, aby žaloba v tomto směru byla zamítnuta. Podle § 54 cit. min. nař. má čekatel nárok, aby do jeho vlastnictví byly zmíněné rodinné domky převedeny toliko za trhovou cenu, rovnající se skutečnému nákladu na dům, zvýšenému o výlohy prodávajícího spojené s prodejem domu. Žalobkyni se však již, jak je nesporno, dostalo od žalované strany náhrady za vlastní prostředky a vícepráce s úroky a dodatečné podíly ve smyslu čl. 5 nástinu tržové smlouvy, takže tyto skutečné náklady na dům byly jí tím zapraveny a její nárok z čekatelského práva zůstavitele a jejího dědického práva byl tím vyrovnán, takže ani po této stránce není další její nárok na náhradu zhodnocení oné nemovitosti opodstatněn.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Ministerstvo sociální péče schválilo sice výměrem ze dne 7. března 1934 návrh tržové smlouvy mezi farářem Josefem M. a žalovaným družstvem, ale potom výměrem ze dne 19. září 1934 svolilo, aby domek č. p. 334 v B. byl převeden do vlastnictví manželů Františka a Josefy B., a sdělilo, že by nemohlo dáti svolení k převodu domku toho do vlastnictví žalobkyně, ježto je duševně chorá a má doživotně zajištěný byt v domě své matky, kdežto rodinné domky jsou určeny především pro členy, kteří mají vlastní rodinu. Schválení původního návrhu tržové smlouvy výměrem ministerstva sociální péče ze dne 7. března 1934 bylo jen schválením předběžným a otázku, zda bylo ministerstvo sociální péče tímto schválením vázáno čili nic, nelze řešiti v tomto sporu, který nesměruje proti státu. Pro žalované družstvo bylo rozhodným jedině to, že ministerstvo po smrti Josefa M. odepřelo souhlas k převedení onoho domku do vlastnictví jeho dědičky žalobkyně. Je proto správný právní názor nižších soudů, že žalobní nároky jest posuzovati jako nároky bezelstného držitele, jemuž podle § 331 obč. zák. přísluší nárok na náhradu nutných a užitečných nákladů podle přítomné hodnoty, pokud tato hodnota nepřevyšuje skutečně učiněný náklad. Na náhradu tak zv. renty pozemkové tedy žalobkyně nároku nemá a není třeba se zabývati otázkou, zda jsou žalobní nároky v té příčině promlčeny čili nic.

Čís. 17329.

Pořad práva.

Náhradní nárok podle § 1042 obč. zák. patří zásadně na pořad práva, ledaže by byl pořad práva vyloučen zvláštním předpisem.

K rozhodnutí o nároku obce na náhradu nákladu, který byl vynaložen na odklizení stohu nařízeného při výkonu požární policie (zákl. č. 45/1876 čes. z. z.), jsou povolány řádné soudy.

(Rozh. ze dne 7. června 1939, R I 245/39.)

Žalující obec domáhá se na žalovaném náhrady nákladů za odkližení stohu, jehož odstranění nařídila žalovanému z důvodu požární policie, žalovaný však příkazu tomu nevyhověl. Proti žalobě namítl žalovaný též, že pořad práva není k uplatnění tohoto nároku přípustný. Prv ý s o u d vyhověl této námitce a žalobu odmítl. D ů v o d y: Žalobkyně sama tvrdí, že, dávši příkaz žalovanému k odstranění stohu, jednala jako vykonavatelka požární policie. Požární policie patří podle § 28 zák. ze dne 16. dubna 1864 (ob. zřízení pro zemi českou) do samostatné působnosti obcí. Podle § 5 císař. nařízení z 20. dubna 1854 č. 96, jestli byla usnesením obce vyřknuta povinnost k nějakému konání a této nebylo učiněno zadost, má se dáti práce na škodu a náklad vinníka udělati a náklad od něho vymoci, aniž se připouští námitky proti částce politickým úřadem za pravou nalezené. Tvrdí-li žalobkyně, že k odstranění stohu došlo jen proto, že nebylo vyhověno jejímu nařízení, dalo se odstranění stohu žalobkyní u výkonu policíí požární. Jest na žalobkyni, aby sama si náklad za to vymohla, při čemž pořad právní jest vyloučen (viz též rozh. č. 1955 Sb. n. s.). R e k u r s n í s o u d vyhradiv svému usnesení právní moc, uložil prvému soudu nové jednání. D ů v o d y: O přípustnosti pořadu práva rozhoduje jen povaha uplatňovaného práva neb nároku. Povahu uplatňovaného práva jest vzhledem k ustanovení § 41 odst. 2 j. n. posuzovati dle údajů žalobcových. V souzeném případě učinila žalobkyně za žalovanou stranu náklad, který žalovaná strana by byla měla učiniti dle zákona sama. Dle toho odvozuje žalobkyně žalobní nárok o ustanovení § 1042 o. z. o. Jde tedy o nárok opřený o ustanovení občanského zákona, t. j. o nárok soukromého práva. Při tom jest ponechati stranou otázku, zda zákonná povinnost k nákladu má snad ráz práva veřejného, a také nesejde na tom, proč byl učiněn náklad za druhého.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Stanovisko napadeného usnesení, že jde o nárok soukromého práva, týká se jen konkrétního nároku, vyvozovaného žalobkyní (§ 41, odst. 2 j. n.) z ustanovení § 1042 obč. z., a nelze mu rozuměti tak, jakoby rekursní soud každý nárok, opřený o (jakékoliv) ustanovení občanského zákona pokládal za nárok soukromoprávní. Ono stanovisko o soukromoprávnosti náhradních nároků, odvozovaných z ustanovení § 1042 obč. z., je však správné; nárok na náhradu učiněného nákladu je tu dán prostě proti tomu, kdo by tento náklad byl musil učiniti »podle zákona«, při čemž se nerozeznává, zda je to zákon soukromoprávní nebo veřejnoprávní. Na důvodu tohoto zákonného závazku k nákladu tedy nezáleží (plen. rozh. č. 10632 Sb. n. s.). Je proto náhradní nárok podle § 1042 obč. z. vždy nárokem soukromoprávním a patří zásadně na pořad práva, leda že by tento pořad byl zvláštním předpisem vyloučen. O takovýto zvláštní předpis však v souzeném případě nejde. Podle tvrzení žaloby

jde o náhradu nákladu, vynaloženého žalující obcí na odklizení stohu, uloženého žalovanému u výkonu požární policie, ale jím nevykonaného. O tomto případě se zákon ze dne 25. května 1876 č. 45 z. z. č. (řád policie v příčině ohně) vůbec nezmiňuje, tím méně vylučuje proň pořad práva. Ale není ani jediného právního předpisu, z kterého by se vyloučení pořadu práva v tomto případě dalo dovoditi. Je pravda, že by tento náklad mohl po případě přijíti v úvahu jako součást nákladů řízení administrativního, jmenovitě řízení exekučního (srov. § 127 nař. č. 8/1928 Sb. z. a n.), tedy věc patřící na pořad tohoto administrativního řízení a ne na pořad práva. Ale po této stránce žalující obec vůbec nemá sama moci vykonávat exekučně svoje vlastní usnesení nebo usnesení svých orgánů (starosty atd.); pro to však, že by sporné odklizení stoh u se stalo u výkonu politické exekuce ve smyslu § 5 cís. nař. ze dne 20. dubna 1854, č. 96 ř. z. (t. zv. Prügelpatent) resp. nyní ve smyslu nařízení č. 8/1928 Sb. z. a n. (§ 135, odst. 2, č. 1; § 90, odst. 2) není ve spisech vůbec podkladu, nanejvýš nebylo nikým ani tvrzeno, že by usnesení obce o odklizení stohu bylo bývalo schváleno kompetentním úřadem ve smyslu § 5 cís. nař. č. 96/1854 ř. z. a tím dána i jen možnost politické exekuce ve smyslu § 90, odst. 2 nař. č. 8/1928 Sb. z. a n.

Čís. 17330.

Zaměstnavatel, který potvrzuje v dělnické průkazce nepravdivé údaje a tím zavíná, že zaměstnanec získává neoprávněné slevy na jízdě, je železniční správě povinen náhradou.

(Rozh. ze dne 7. června 1939, Rv I 91/39.)

Žalující stát tvrdě, že žalovaný Sch. neměl nároku na zlevněnou jízdu podle dělnické jízdenky ve smyslu čl. 216 žel. tarifu, ježto nebyl přihlášen k nemocenskému pojištění a podnik, v němž byl zaměstnán, nebyl schválen živnostenským úřadem, domáhá se náhrady způsobené tím škody jak na žalovaném Sch., tak i solidárně na majiteli podniku B., na tomto podle bodu 240 č. 1 žel. tarifu proto, že potvrdil v dělnické průkazce údaje nepravdivé, ačkoliv prý v kontrolním útržku potvrdil svým podpisem a razítkem, že vzal na vědomost tarifní ustanovení.

Nižší soudy zamítly žalobu proti B-ovi.

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Odvolací soud vychází z předpokladu, že žalobní nárok byl vyvozen výhradně z ustanovení bodu 240 č. 1 želez. tarifu pro přepravu cestujících platného od 1. ledna 1934. To je nesporné, neboť žalobce